ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองพระประแดง

ประวัติความเป็นมา

ศาลหลักเมืองพระประแดงมีขึ้นตั้งแต่ครั้งที่ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย(รัชกาลที่ ๒) โปรดเกล้าให้สร้างเมืองนครเขื่อนขันธ์ ในปี พ.ศ. ๒๓๕๘ และตั้งพิธีฝังอาถรรพ์เสาหลักเมืองเมื่อวันศุกร์ เดือน ๗ แรม ๑๐ ค่ำ ปีกุน พ.ศ. ๒๓๕๘ เมื่อสร้างเมืองนครเขื่อนขันธ์เสร็จแล้ว ทรงแต่งตั้งให้ "สมิงทอมา" บุตรพระยา "เจ่ง" เป็นผู้รักษาเมือง ต่อมาได้สร้างศาลประจำเมืองตรงที่ฝังอาถรรพณ์ปักหลักเมือง ประกอบกับคำว่า **"เจ่ง"** แปลว่า **"ช้าง"** จึงได้อัญเชิญพระพิฆเนศวร์ประดิษฐ์ฐานบนเสาหลักเมือง เป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์ในช่วงที่ทำพิธีฝังอาถรรพณ์ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองนั้น ได้มีจระเข้ว่ายทวนแม่น้ำเจ้าพระยามาบริเวณใกล้ปริมณฑลแล้วขาดใจตายตรงริมฝั่งนั่นเอง ชาวบ้านยุคนั้นเชื่อกันว่าจระเข้เหล่านี้ยอมถวายชีวิตเพื่อบูชาหลักเมืองแห่งนี้ จึงได้ตัดหัวจระเข้ขึ้นไว้บนศาลหลักเมือง ซึ่งผู้ที่มากราบนมัสการหลักเมืองก็จะปักธูปเทียนบนหัวจระเข้นั้น (ปัจจุบันหัวจระเข้ยังอยู่เป็นหลักฐาน แม้กาลเวลาจะล่วงเลยมานาน)ทั้งยังได้รับการยกย่องว่าเป็นศาลพระพิฆเนศที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย ศาลหลักเมืองนี้เป็นชื่อที่เรียกกันภายหลัง นับได้ว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองนครเขื่อนขันธ์เพื่อความเป็นสิริมงคลและความไพบูลย์ของนครเขื่อนขันธ์

ปัจจุบันศาลประจำเมือง หรือศาลหลักเมืองนี้ ตั้งอยู่ที่ชุมชนหลักเมืองในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองพระประแดง ลักษณะของศาลมีการผสมผสานศิลปะหลากหลายวัฒนธรรม ทั้งไทย จีน และมอญ ที่สะท้อนให้เห็นจากลวดลายและสิ่งของที่ประดับตกแต่งศาล คนจีนได้เข้ามาดูแลศาลหลักเมืองแห่งนี้เมื่อใดไม่ปรากฏ ดังนั้น สภาพสิ่งก่อสร้างและบรรยากาศของศาลหลักเมืองจึงเป็นแบบจีนจนแทบไม่เหลือเค้าเดิม เทศกาลสงกรานต์ในเดือนเมษายนชาวบ้านต่างร่วมกันจัดให้มีกิจกรรมตามความเชื่อความศรัทธา เพื่อความเป็นสิริมงคลและความไพบูลย์ของนครเขื่อนขันธ์ มีการรำผีตามคติความเชื่อของชาวมอญ มีการบนบานศาลกล่าว และจัดให้มีการแสดงงิ้วเป็นประจำทุกปีด้วยศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์ของศาลหลักเมือง ซึ่งมีทั้งชาวไทย ชาวมอญ และชาวจีนที่ต่างอาศัยอยู่ร่วมกันล้วนมีสิ่งยึดเหนี่ยวใจเดียวกันนั่นคือศาลหลักเมืองนี่เอง เพื่อสืบสานประวัติศาสตร์การสร้างเมืองพระประแดงและสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองพระประแดงให้ชาวพระประแดงและประชาชนที่มีจิตศรัทธาได้รับรู้และเห็นถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์ไทยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่แผ่นดินที่มีมายาวนานหลายยุคหลายสมัย เทศบาลเมืองพระประแดงโดยนายกเทศมนตรีเมืองพระประแดง และคณะกรรมการศาลหลักเมืองศาลพระเสื้อเมืองพระประแดง จึงร่วมกันรับผิดชอบฟื้นฟูดูแล บูรณะรักษาศาลประจำเมืองหรือศาลเจ้าพ่อหลักเมืองพระประแดงให้คงอยู่ เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้สืบทอดวัฒนธรรมความเชื่อความศรัทธาสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองพระประแดงสืบไป

ตามโบราณราชประเพณี ในการสร้างเมืองมักจะมีการสร้างศาลหลักเมืองไว้เป็นศาลกลางของบ้านเมือง ดังนั้น ศาลหลักเมืองจะถือเป็นศูนย์กลางทางจิตใจของบ้านของเมือง ซึ่งเมืองที่จะมีศาลหลักเมือง มักจะเป็นเมืองที่มีอายุเก่าแก่ และจัดตั้งตามโบราณราชประเพณี ดังนั้นศาลหลักเมืองของเมืองนครเขื่อนขันธ์หรือเมืองพระประแดง จึงสะท้อนให้เห็นว่าเมืองนี้เป็นเมืองที่เก่าแก่ และได้จัดตั้งตามโบราณราชประเพณี

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ตั้งอยู่ชุมชนหลักเมือง ในเขตเทศบาลเมืองพระประแดง ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

****